

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

2021 október 9.

1 Az athéni demokrácia működése a Kr. e. 5. században

2 A görög-római hitvilág

Az ókor és
kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A görög-római
hitvilág

Fejezet 1

Az athéni demokrácia működése a Kr. e. 5. században

Az ókor és
kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia
értékelése

A görög-római
hitvilág

Alfejezet 1

A város kialakulása

- A bronzkor idején a Balkán-félsziget déli részén és szigetein alakult ki a kértai és mükénéi civilizáció

- A bronzkor idején a Balkán-félsziget déli részén és szigetein alakult ki a kértai és mükénéi civilizáció
 - Miért bronzkor?

- A bronzkor idején a Balkán-félsziget déli részén és szigetein alakult ki a kértai és mükénéi civilizáció
 - Miért bronzkor?
 - Bronzból készítették az eszközeiket, ami rézből és ónból készül

- A bronzkor idején a Balkán-félsziget déli részén és szigetein alakult ki a kértai és mükénéi civilizáció
 - Miért bronzkor?
 - Bronzból készítették az eszközeiket, ami rézből és ónból készül
 - Ehhez **távolsági kereskedelemre** volt szükség -> igen fejlett kultúrákról beszélünk

- A bronzkor idején a Balkán-félsziget déli részén és szigetein alakult ki a kértai és mükénéi civilizáció
 - Miért bronzkor?
 - Bronzból készítették az eszközeiket, ami rézből és ónból készül
 - Ehhez **távolsági kereskedelmre** volt szükség -> igen fejlett kultúráról beszélünk
 - A krétai kultúravirágzásának (Kr.e. 20-15. század) a görög hódítás vetett véget
 - **A mükénéi kultúra a Kr.e. 13. században bukott el. Romjain indult meg a görög kultúra kialakulása.**

A gyarmatosítás megkezdődése

- A mükénéi kultúra összeomlásáért is felelős görög törzsek népvándorlási hullámával megszűnt a távolsági kereskedelem (eltérő nyelv, eltérő fizető eszköz).

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia
értékelése

A görög-római
hitvilág

A gyarmatosítás megkezdődése

- A mükénéi kultúra összeomlásáért is felelős görög törzsek népvándorlási hullámával megszűnt a távolsági kereskedelem (eltérő nyelv, eltérő fizető eszköz).
 - A vándorlást a túlnépesedés és a gabonahiány indította be
 - Kb. 700 városállam

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia
értékelése

A görög-római
hitvilág

A gyarmatosítás megkezdődése

- A mükénéi kultúra összeomlásáért is felelős görög törzsek népvándorlási hullámával megszűnt a távolsági kereskedelem (eltérő nyelv, eltérő fizető eszköz).
 - A vándorlást a túlnépesedés és a gabonahiány indította be
 - Kb. 700 városállam [[source#Polisz]]
- A klasszikus értelemben ismert poliszok világa csak az 5. századra alakult ki

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia
értékelése

A görög-római
hitvilág

A gyarmatosítás megkezdődése

- A mükénéi kultúra összeomlásáért is felelős görög törzsek népvándorlási hullámával megszűnt a távolsági kereskedelem (eltérő nyelv, eltérő fizető eszköz).
 - A vándorlást a túlnépesedés és a gabonahiány indította be
 - Kb. 700 városállam [[source#Polisz]]
- A klasszikus értelemben ismert poliszok világa csak az 5. századra alakult ki
- 4 nagyobb törzset érdemes kiemelni, akik földrajzilag homogénen éltek:
 - Dórok (Égei-tenger szigetei)
 - Iónok (Attikai félsziget)
 - Aiolok, akhájok (Kis-Ázsia) ### Királyság volt
- Athén az Attikai-félszigeten jött létre, élén a királyok álltak (pl.: Thészeusz)
 - A hagyomány szerint Thészeusz volt aki egyesítette Athént a falvakból

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni demokrácia működése a Kr. e. 5. században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia értékelése

A görög-római hitvilág

A gyarmatosítás megkezdődése

- A mükénéi kultúra összeomlásáért is felelős görög törzsek népvándorlási hullámával megszűnt a távolsági kereskedelem (eltérő nyelv, eltérő fizető eszköz).
 - A vándorlást a túlnépesedés és a gabonahiány indította be
 - Kb. 700 városállam [[source#Polisz]]
- A klasszikus értelemben ismert poliszok világa csak az 5. századra alakult ki
- 4 nagyobb törzset érdemes kiemelni, akik földrajzilag homogénen éltek:
 - Dórok (Égei-tenger szigetei)
 - Iónok (Attikai félsziget)
 - Aiolok, akhájok (Kis-Ázsia) ### Királyság volt
- Athén az Attikai-félszigeten jött létre, élén a királyok álltak (pl.: Thészeusz)
 - A hagyomány szerint Thészeusz volt aki egyesítette Athént a falvakból

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni demokrácia működése a Kr. e. 5. században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia értékelése

A görög-római hitvilág

A gyarmatosítás megkezdődése

- A mükénéi kultúra összeomlásáért is felelős görög törzsek népvándorlási hullámával megszűnt a távolsági kereskedelem (eltérő nyelv, eltérő fizető eszköz).
 - A vándorlást a túlnépesedés és a gabonahiány indította be
 - Kb. 700 városállam [[source#Polisz]]
- A klasszikus értelemben ismert poliszok világa csak az 5. századra alakult ki
- 4 nagyobb törzset érdemes kiemelni, akik földrajzilag homogénen éltek:
 - Dórok (Égei-tenger szigetei)
 - Iónok (Attikai félsziget)
 - Aiolok, akhájok (Kis-Ázsia) ### Királyság volt
- Athén az Attikai-félszigeten jött létre, élén a királyok álltak (pl.: Thészeusz)
 - A hagyomány szerint Thészeusz volt aki egyesítette Athént a falvakból

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni demokrácia működése a Kr. e. 5. században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia értékelése

A görög-római hitvilág

A gyarmatosítás megkezdődése

- A mükénéi kultúra összeomlásáért is felelős görög törzsek népvándorlási hullámával megszűnt a távolsági kereskedelem (eltérő nyelv, eltérő fizető eszköz).
 - A vándorlást a túlnépesedés és a gabonahiány indította be
 - Kb. 700 városállam [[source#Polisz]]
- A klasszikus értelemben ismert poliszok világa csak az 5. századra alakult ki
- 4 nagyobb törzset érdemes kiemelni, akik földrajzilag homogénen éltek:
 - Dórok (Égei-tenger szigetei)
 - Iónok (Attikai félsziget)
 - Aiolok, akhájok (Kis-Ázsia) ### Királyság volt
- Athén az Attikai-félszigeten jött létre, élén a királyok álltak (pl.: Thészeusz)
 - A hagyomány szerint Thészeusz volt aki egyesítette Athént a falvakból

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni demokrácia működése a Kr. e. 5. században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia értékelése

A görög-római hitvilág

Az ókor és
kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia
értékelése

A görög-római
hitvilág

Alfejezet 2

Válság és hanyatlás

- A gazdasági-politikai-katonai ellenségeskedés vezetett a peloponnészoszi háborúhoz (Kr. e. 431-404), melyben Athén vereséget szenvedett
- Ezt követően a poliszok egymással való harca vezetett a hanyatláshoz
- A gyarmatok leváltak az anyavárosról

Az ókor és
kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A város kialakulása

Válság és hanyatlás

A demokrácia
értékelése

A görög-római
hitvilág

Alfejezet 3

A demokrácia értékelése

- A népességnek csupén 10%-a vehetett részt a népgyűlésen
- A **közvetlen demokrácia** sokszor vezetett anarchikus helyzethez
- A szövetségesek kizsákmányolására támaszkodva volt életképes
“A demokrácia a csőcselék uralma” -Platón

Zeuszra, szólt a vádló, Szókratész a fennálló törvények megvetésére nevelte társait, amikor azt mondta, hogy örültség babszemsorsolással választani az állam vezetőit, hiszen senki nem akarna babszemmel választani sem kormányost, sem ácsot, sem zenészt, sem más mestert, pedig az e mesterségekben elkövetett tévedések jóval kisebb kárt okoznak, mint az államügyekben. A vádló szerint az efféle beszédek az ifjakat a fennálló államrend megvetésére buzdították és erőszakossá tették természetüket.

-Részlet **Xenophón** *Emlékeim Szókratészről* című írásából (Kr. e. 4. század)

Az ókor és
kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A görög-római
hitvilág

A görög hitvilág

A római vallás

Érettségi feladat

Fejezet 2

A görög-római hitvilág

Alfejezet 1

A görög hitvilág

[[source#Többistenhit]]

- Antropomorf (ember alakú) istenek
 - Bár gyakran állatok
 - Zeusz bikaként rabolta el Európét
- Funkció istenek: mindekinek van “szakterülete”

- **Homérosz** műveiben az istenek természetükben is az emberekre hasonlítottak
 - Ettek (ambrózia), ittak (nektár)
 - Csak halhatatlan kiadásban
- **Hésziodosz** leírásában már inkább cselszövők és gyilkosok voltak

- **Dódóna:** Zeusz szentélye
 - Tölgyfa leveleinek susogásából jóslás
- **Delphoi:** Apollón szentélye
 - A jósnő (Püthia) rikácsolásából jósoltak (300)

Főbb istenek

Az ókor és
kultúrája

Granát Marcell

Görög név	Római név	Funkció
Zeusz	Jupiter	Főisten
Héra	Juno	Főisten felesége, a házi tűzhely őrzője
Poszeidón	Neptunus	A tenger istene
Déméter	Ceres	Termékenység istennője
Hesztia	Vesta	Családi és állami béke őrzője
Hádész	Pluto	Alvilág istene
Aphrodité	Venus	Szerelem istennője
Árész	Mars	Hadisten
Héphaisztosz	Vulvanus	Kovácsolás istene

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A görög-római
hitvilág

A görög hitvilág

A római vallás

Érettségi feladat

Görög név	Római név	Funkció
Artemis	Diana	Erdők és vadállatok szűz úrnője
Appolón	Apollo	Jóshelyek és művészetek istene
Hermész	Mercurius	Kereskedők, vándorok, tolvajok istene
Pallasz Athéne	Minerva	Bölcsesség és tudomány istennője

Görög név	Római név	Funkció
Dionüszosz	Bacchus	Bor és mámor istene
Héraklész	Hercules	Hérosz, emberfölötti tulajdonságokkal és erővel rendelkező ember, aki végül istenné vált
Prométheusz		A lázadás, elégedetlenséget megtestesítő titán

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni demokrácia működése a Kr. e. 5. században

A görög-római hitvilág

A görög hitvilág

A római vallás

Érettségi feladat

source#Zeusz]]

[[source#Héra]]

[[source#Pallasz Athéné]]

[[source#Aphrodite]]

Alfejezet 2

A római vallás

- Ősi hitviláguk: **totemizmus** (farkas)
- Hasonlóan antropomorf istenek
- jóslásnak szintén nagy szerepe volt (bél)
- a görögökkel való szoros kapcsolat hatására alakult ki a hellenizálódás
- Ellenben a rómaiaknál az állam és vallás összekapcsolódott (pontifexek)

Alfejezet 3

Érettségi feladat

Római isten	Jupiter	Mars	vénus	Minerva
-------------	---------	------	-------	---------

Görög isten neve

Leírás betűjele

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A görög-római
hitvilág

A görög hitvilág

A római vallás

Érettségi feladat

Leírások:

- **A)** Az értelmetlen vérontással és kegyetlen öldökléssel járó háborúk istene
- **B)** A szépség, a szerelem és a termékenység istennője
- **C)** A vihar és a villámlás ura, a vendégszeretet, az eskük és a piactér védelmezője, az istenek királya.
- **D)** A földrengés, a folyók és tavak, valamint a tenger és a hajósok istene.

- E) Az igazságos háború, a jog, a művészetek, a mesterségek, az oktatás és a bölcsesség istennője.
- F) A szülés, a nők és gyermekek védelmezője, a vadállatok úrnője, a Hold és a vadászat istennője

Érettségi feladat - megoldás

Római isten	Jupiter	Mars	vénus	Minerva
Görög isten neve	Zeusz	Árész	Aphrodité	Pallasz Athéné
Leírás betűjele	C	A	B	E

Leírások:

- **A)** Az értelmetlen vérontással és kegyetlen öldökléssel járó háborúk istene
- **B)** A szépség, a szerelem és a termékenység istennője
- **C)** A vihar és a villámlás ura, a vendégszeretet, az eskük és a piactér védelmezője, az istenek királya.
- **D)** A földrengés, a folyók és tavak, valamint a tenger és a hajósok istene.

Az ókor és kultúrája

Granát Marcell

Az athéni
demokrácia
működése a
Kr. e. 5.
században

A görög-római
hitvilág

A görög hitvilág

A római vallás

Érettségi feladat

- E) Az igazságos háború, a jog, a művészetek, a mesterségek, az oktatás és a bölcsesség istennője.
- F) A szülés, a nők és gyermekek védelmezője, a vadállatok úrnője, a Hold és a vadászat istennője